

Kozicka, Jadwiga

Przed obchodami kopernikowskimi

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/3, 715-716

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Gorola, zyskamy to przeświadczenie wśród społeczeństwa polskiego, że w przeszłości mieliśmy świątłych i nadzwyczaj ofiarnych lekarzy, którzy swą wiedzę i swe serce całkowicie poświęcili na rzecz człowieka chorego.

Stanisław Konopka

PRZED OBCHODAMI KOPERNIKOWSKIMI

W Warszawie powstał ostatnio Komitet Obchodów rocznicy urodzin Kopernika, któremu przewodniczy prof. Jerzy Bukowski. Komitet ten skupia przedstawicieli władz, organizacji społeczno-politycznych, młodzieżowych, turystycznych, uczelni i instytucji naukowych. Ożywiło się również Mazowsze, pozostające dotychczas na uboczu przygotowań do obchodów rocznicy. Problemowi włączenia Mazowsza do ogólnokrajowej akcji, była poświęcona sesja Wojewódzkiego Komitetu Obchodów, która odbyła się 23 lutego 1971 r. Powołanemu Komitetowi przewodniczy prof. Stanisław Berezowski. Komitet ten pracować będzie w trzech sekcjach: naukowej, propagandowej i organizacyjno-turystycznej. Planuje się zorganizowanie w szkołach woj. warszawskiego szkolnych gabinetów kopernikowskich, Wyższa Szkoła Nauczycielska w Siedlcach zorganizuje sesję popularno-naukową. Akcją odczytową zostanie objęta młodzież szkolna całego województwa. Na uwagę zasługuje planowane przedsięwzięcie sekcji naukowej, której zadaniem będzie wydobywanie z zapomnienia naukowych, oświatowych i kulturalnych osiągnięć Mazowsza począwszy od doby Odrodzenia aż do czasów współczesnych.

Tradycyjnym już zwyczajem Muzeum Okręgowe w Toruniu zorganizowało wieczornicę w przeddzień 498 rocznicy urodzin Kopernika; w Muzeum otwarto okolicznościowe wystawy *Tematyka kopernikowska w medalierstwie i numizmatyce*, oraz *Kopernik i jego idea* (ekspozycja rycin członków Związku Polskich Artystów Plastyków). Natomiast Toruńskie Towarzystwo Naukowe, na posiedzeniu zwołanym z okazji 498 rocznicy urodzin Kopernika, dokonało podsumowania działalności Towarzystwa za cały rok ubiegły. W roku 1970 ukazały się trzy pozycje w ramach tzw. Biblioteki Kopernikańskiej wychodzącej pod patronatem tego Towarzystwa: W. Voisé — *Mikołaj Kopernik, historia jednego odkrycia*, S. Cackowskiego — *Mikołaj Kopernik jako ekonomista*, B. Rymaszewskiego — *Toruń w czasach Kopernika*. Poza tym ukazały się dwie prace naukowców toruńskich, a mianowicie: *Lokacje łanów opuszczonych* M. Biskupa i *Idee polityczne Łukasza Watzenrodego* Karola Górskiego, wydane po francusku w Louvain. W roku 1971 ukażą się dalsze pozycje w ramach Biblioteczki Kopernikańskiej: M. Biskupa — *Działalność publiczna Mikołaja Kopernika*, A. Tujakowskiego — *Mikołaja Kopernika De revolutionibus od wydania pierwszego po czasy dzisiejsze* oraz prace D. Jarzębowskiego — *Katalogi księgozbiorów Warmińskich* i J. Dobrzyckiego — *Astronomia przedkopernikańska*. Ukaże się także list Mikołaja Kopernika do króla polskiego Zygmunta I z prośbą o pomoc dla obłądanego Olsztyna (wydanie bibliofilskie).

19 lutego (dzień urodzin Kopernika) nastąpiła również inauguracja obchodów w woj. opolskim, w Elblągu i Grudziądzu. W akcję obchodów włączyło się Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Szlak kopernikowski pozna, jak się przypuszcza, ok. 3 miliony turystów z kraju i zagranicy. Szlak ten będzie rozpoczynał się w Krakowie, poprzez Niepołomice, Baranów, Tarnobrzeg, Sandomierz, Annopol, Kazimierz, Puławy, Warkę, Czersk, Warszawę, Żelazową Wolę, Wyszogród, Płock, Włocławek, Ciechocinek do Torunia, następnie przez Chełmno do Grudziądza. Oprócz tego, niewątpliwie najdłuższego szlaku, wytyczony jest szlak związany z miejscowościami, w których żył i działał Wielki Astronom.

Na Zamku Olsztyńskim odbyło się 20 lutego uroczyste poszerzone posiedzenie

Wojewódzkiego Komitetu Kopernikowskiego zorganizowane z okazji 450 rocznicy obrony Olsztyna przed Krzyżakami. Dokonano odsłonięcia tablicy pamiątkowej.

Rozpisano również dwa konkursy: literacki — na utwór dramatyczny, nowelę lub opowiadanie o Koperniku i jego epoce (pod patronatem Woj. Rady Narodowej w Olsztynie, Wydawnictwa Pojezierze i Państwowego Teatru im. Jaracza w Olsztynie) i na plakat poświęcony rocznicy urodzin Kopernika (Rada Miejska Bydgoszczy i Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne). Oba konkursy zostaną rozstrzygnięte w bieżącym roku.

Intensywne przygotowania do obchodu rocznicy trwają w wielu krajach świata. Powstają ogólnokrajowe komitety obchodów. Komitet taki działa już w Meksyku, gdzie, jako wiadomo, wydano w języku hiszpańskim *De revolutionibus*, a planuje się sympozjum poświęcone Kopernikowi pod przewodnictwem prof. G. Haro (wraz z odczytem *Wpływ idei kopernikańskiej na kształtowanie filozofii meksykańskiej w XVII i XVIII wieku* oraz szeroką akcją popularyzacyjną na łamach prasy meksykańskiej. Ostatnie miesiące przyniosły szereg innych inicjatyw. Powstał Komitet Organizacyjny Obchodów we Włoszech pod patronatem Włoskiej Akademii Nauk (Accademia dei Lincei). Jego przewodniczącym został prof. Beniamino Segre, zaś członkami profesorowie uniwersytetów w Bolonii, Florencji, Rzymie, Padwie i Mediolanie (prof. prof. A. Abetti, E. Cerulli, M. Cimino, L. Gratton, G. Righini, E. Zagar). Także Menezuela uchwaliła rezolucję parlamentarną w tej sprawie, na wniosek deputowanego dra Regulo Burelli Rivasa, byłego ambasadora tego państwa w Polsce. Izba Deputowanych Parlamentu Wenezueli uchwaliła, by w porozumieniu z właściwymi władzami, uniwersytetami, akademiami i innymi instytucjami kultury i badań naukowych zaprojektować akcje rocznicowe. Wenezuelska Akademia Nauk Fizycznych i Matematycznych oraz Przyrodniczych we współpracy z Polską Akademią Nauk ma przystąpić do wydania *De revolutionibus* w języku hiszpańskim.

Tego samego typu przygotowania trwają w Wielkiej Brytanii (planuje się powołanie Komitetu pod auspicjami Royal Society), gdzie projektuje się zorganizowanie sesji kopernikowskiej w lutym 1973 r. Ponadto w stadium zaawansowania znajdują się szeroko zakrojone akcje we Francji, Szwecji, Holandii, Australii, Szwajcarii, Indiach, Indonezji, Iraku, Kenii, Maroku, Pakistanie, Tanzanii.

Z inicjatywy Polaków zamieszkujących Kolumbię Brytyjską (Kanada) powstała w Vancouver Fundacja im. Mikołaja Kopernika. W lutym natomiast przebywał w Polsce dr Michał Zembrzusi, przewodniczący Komitetu Kopernikańskiego powołanego przez Kongres Polonii Amerykańskiej. Poinformował on o zamierzeniach Polonii w zakresie uczczenia rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. Komitet ten zamierza zorganizować w lutym 1973 r. akademię w Waszyngtonie z udziałem prezydenta Stanów Zjednoczonych, świata politycznego i naukowego oraz z udziałem licznych delegacji naszych uczelni. Telewizja amerykańska nada godzinną audycję o Koperniku.

Jadwiga Kozicka